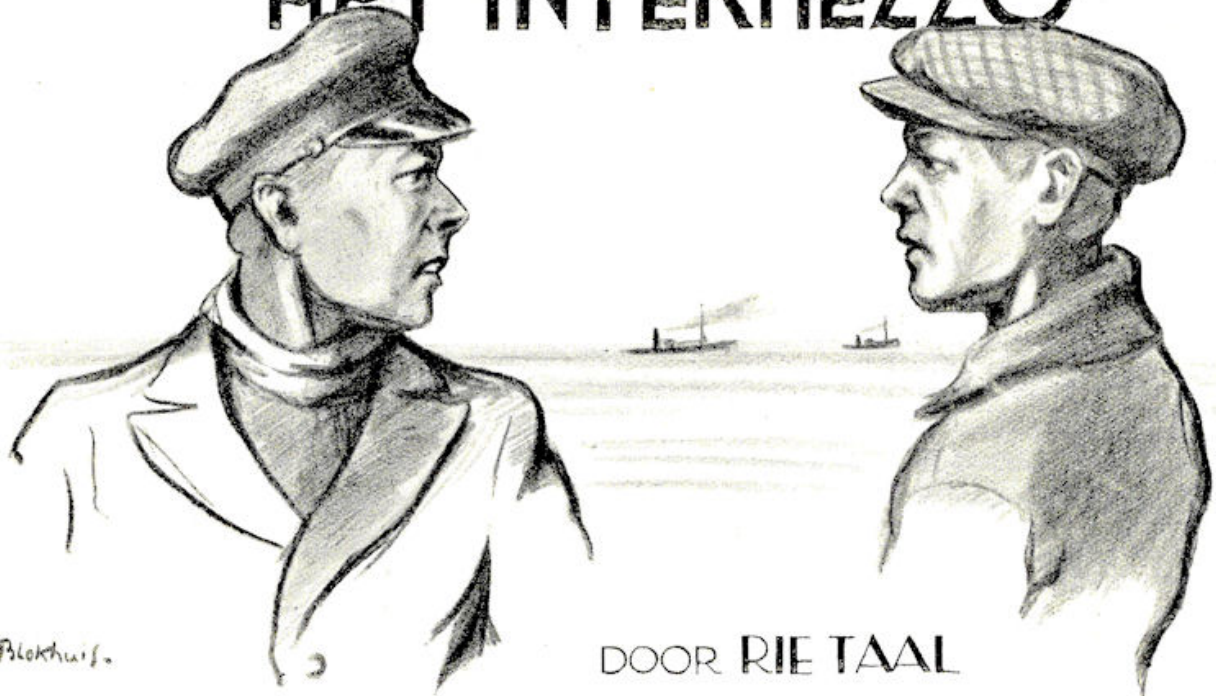

HET INTERMEZZO

Blokhuys.

DOOR RIE TAAL

Dáár, nou wist-ie 't dan zeker, dat er niks meer aan te doen was.

De laatste trawler voer daar net uit. Met verbeterd gezicht, zijn ruige knuisten tot vuisten ineen geknepen, stond Dirk Pronk aan het eind van de boulevard, waar de buitenhaven is, de Sch. 123 van de Rederij Van der Swan na te kijken.

Dat was nou in geen zes jaren gebeurd, dat de Sch. 123 uitvoer zonder dat hij er op was, en nou: daar ging het schip, zee in.

De zon deed het water zilverig glanzen, het lichte briesje deed de schuif wuif over het water deinen, alsof 't enkel een plezier-gang was, een feest tegemoet.

„De schuif doet het weer best,” zei Dirk half binnensmonds.

„Zo jooi, ook iet angemonsterd? Ken je net as ik schulpies gaen zoeken op 't strang.”

Dirk keerde zich om en zag een maat van hem, die vroeger wel eens met hem gevaren had.

„'n Streek van d'n schipper, die heit 'r z'n eige zeun tussen'edraid. Had de vent 't eer 'ezeid, dan had ik wel kans 'ehad op een aere schuif van Lien van der Swan. Maar de kerel 'eit 't stil bekon-

keld en toen 'k weer kwam monstereen was er geen plek meer voor me, en de aere reders hebben allemaal al genog volk lopen. Daer hei je 'elemael geen kans. Dat jong van de schipper mag bij Jas Buis al 'iet meer monstereen, 't is een deugniet, daerom most z'n vaeder 't zo lappen. En nou ken 'k gaen kuieren.”

Fel verbeterd kwam het laatste er uit en weer keek Dirk naar de Sch. 123, die al ver weggeleden was over het zilveren veld.

„Van Dirk van der Swan vaert 'r geen ien uit en ik 'eb er ook achter'evist en daer stae je nou.”

Drie weken lang was elke dag een kwelling voor Dirk. 's Morgens was hij al vroeg wakker, dan ging hij er maar uit, maar 't leek wel of alle verhoudingen in het kleine kamertje tot benauwens toe waren ineen gekrompen. Och, in de winter, dan wist je, je moest er wezen, 't was dan wel gelukkig ook. Zelf dacht je: straks komt dat andere leven weer, dan vaar je uit. Het mag onder in de schuif wat nauw en bekrompen wezen, maar daar ben je niet lang. Je bent meest boven op het dek.

Daar is de ruimte wijd om je heen. Als de schuif dan licht deinend over het water glijdt is alles goed. Je hebt wel es dagen en nachten dat je geen tijd hebt voor slapen en rusten. Maar geeft dat? De hele winter heb je gelanterfant, en dan is het goed als je weer werken kunt, lang en zwaar. Je bent dan moe en je snauwt en schreeuwt wat harder tegen elkaar dan nodig is. Maar dat deert niet. Ieder doet het en men weegt de zwaarte van de woorden niet naar hun harde klank.

Maar nou, nou is de hele vloot uitgezeild. Je had je alweer ingesteld om te gaan varen. Je verlangde weer om te lopen op de wiegelende grond van je schuif. Moeder zei al: 't wordt tijd dat je er weer uit gaat, de wereld op het land wordt jou weer te klein. Alles zei, dat het tijd was om te gaan en daar stond je nou.

Je begon elke dag weer met de vraag: hoe komt-ie om. De dagen werden al maar langer, elke dag was je vroeger wakker, maar telkens trager gingen de uren. Je sterk gespierde vuisten smeekten om hard te werken, maar je liep kalm eens naar de haven en suk-

kelde langs de bureaux om werk te krijgen. Je wilde toch wát doen, al was het dan maar op het land. De benaauwenis bleef groeien. Om deze tijd moest je op zee zijn, waar alles wijd en ruim is. En juist nu sloot het huisje nauwer en kleiner zijn muren om je heen. Moeder snauwde om zijn narrige buien. Dat was kwaad om te dragen, erger was nog als ze hem beklagde, of als vader tot dankbaarheid maande, dat hij elke dag nog te eten kreeg, daar hij als vast werkmán zijnde de kost nog verdienen kon.

Dan kon je niet anders doen dan met rauw gebaar het huis uit stommelen. En je knuisten die ríepen om werk, diep in je broekzakken weg duwen.

Drie lange weken waren zo voort gekropen. Toen kwam hij eens thuis van zijn slentergang langs de haven en de arbeidsbureaux, en vond hij zijn moeder ongewoon opgewonden.

„Jooj je n' oom Piet is 'ier 'eweest en je ken as loopknecht komme bij 'm. As 't wat wil met je ken je ook nog 'ellepe in de bakkerij. Dan 'eb je wat te doen en je verdient weer is wat ook.“

Moeders angstig zoekende blik was niet in overeenstemming met haar zekere woorden.

„Ikke bakkersknechie worre?“

„Jooj, doe je 't niet?“ vroeg ze angstig.

„'t Zel motte, 'k ken zo niet blijve lope, maar 't is wat.“

Precies zoals Dirk wel dacht werd hij de andere dag met veel complimenten ontvangen. Hij moest maar zus doen en zo doen, want nietwaar, als je zo uit de brand wordt geholpen door je familie, dan past je dankbaarheid... hard werken.. en weinig loon.. Dirk, niet gewend veel woorden te gebruiken, zette zijn pet op en zei tegen den loopknecht, die hem wegwijs moest maken: „Nou, dan gaene we maer en je zeít maer hoe 't mot...“

Oom Piet zag zijn goede raad verspild, aan zijn vrouw kon hij nog een veelbetekenend gebaar kwijt over neef en zo kon hij zijn bakkerij ingaan.

Dirk greep meteen de duwer van de broodkar beet en liet de knecht als een rentenier er naast lopen. Met een kracht als moest hij een hele schuit voortbomen, duwde hij het bakkerskarretje voor zich uit.

Daar begon het dan: van zeeman tot bakkersknecht...

Gelaten stond Dirk bij de kar als de knecht de klanten bediende en trok zich van diens praatjes met de dienstmeisjes of de mevrouwen weinig aan.

Maar eindelijk vond de knecht dat Dirk nu ook maar eens zijn kunsten moest vertonen.

Met een zucht greep Dirk het bakkersmandje in zijn grove knuisten, trok met een forse greep aan de bel, alsof het een noodsein op het schip was en wachtte onder het gemopper van den knecht de komst van de klant af.

Zo ging het twee, drie dagen en toen vond oom dat hij het maar eens alleen moest proberen.

Met een bezwaard hart ging hij de wijk in.

't Begon al goed. Mevrouw nummer één vertelde heel kribbig, dat de vorige dag alweer de korsten van het brood te hard waren en als 't niet veranderde...

Dirk zei: „Ja mevrouw, ik zel 't zegge“ en ging verder.

Dat een andere mevrouw het brood van gisteren nu juist veel te slap en helemaal niet bruin genoeg achtte, vond hij vreemd.

Hij dacht: 't treft niet best, zo'n eerste dag al die viezevassen...

Maar toen hij na een paar weken merkte, dat er elke dag wat aan te merken was, dat er elke dag mevrouws waren, die de korsten te hard en weer andere die ze te slap vonden, dat er elke dag gi-

chelende dienstmeisjes waren, die probeerden hem wat te ontdooien, toen werd de rondgang door zijn wijk een obsessie voor hem. Als hij aanbelde dacht hij al: wat zal er nu weer aan de hand wezen?

Och, dat er eens een hartig woordje gezegd werd, daar kon een zeeman wel tegen, maar dat je dan je mond moest houden en heel netjes opzitten en pootjes geven en niet anders zeggen mocht dan: „Ja mevrouw“ en „nee mevrouw“, dat maakte je razend. Dat je nooit eens fris kon terug foeteren of eens een hele mand met brood naar d'r k... smijten en zeggen mocht: „Zoek 't nou zelve maar is uit met je smoesies...“ dat was het ergste.

De zon goot overdadig haar gloeiende stralen door de straten. Dirk redeneerde in zichzelf tegen de klanten, wat hij hardop niet zeggen mocht en wat hij ze toch zo graag zou willen zeggen.

„De korsies waren gisteren weer veel te hard gebakken.“

Hij mompelde het Haagse accent na van het dametje, dat hem vies en wantrouwend had aangekeken, toen ze hem de boodschap voor de bakkerij meegaf.

Wat een wijf. Je zou ze allemaal..

...als hij zijn kar door de hete straten laveerde.....

Ze moesten eens een reis meemaken op zee en niks anders te kauwen krijgen dan harde zee-kaak. Wist je op zee van harde of zachte korstjes? Je at er harde kaak en het smaakte best. Dacht je dáár aan „luke broodjes“, „luuks de pijn“, zoals dat mamsel uit die verwaande karremenadebuurt stond op te scheppen. Nou kreeg-ie dat mormel op de hoek nog, die zal ook wel weer wat hebben....

„Bekker, wat is u toch weer affreus laet, kan dat nu niet verenderd worden?“

Je zou ze met d'r k... even onder water motte kenne houwe.. In zijn opgekropte ergernis duwde hij zijn wagen schots en scheef door de zondorgloeide straten, alsof hij met een schuit aan het laveren was. En al maar deed een grote rooie zakdoek dienst om het zweet af te vegen.

't Wás warm en met zulk weer hoor je op zee, daar is 't goed, daar is altijd wel een briesje, maar hier in die gloeiende straten, waar de wind zelfs heet is en die mevrouws en hun dienstbodes je bloed aan 't koken brengen... en dan straks nog tot overmaat van ramp die laaiende bakkerij in, waar hij van oom Piet notabene „mee mocht helpen..“, nadat tante hem eerst wat had opgeknapt door hem een net bakkerskieltje aan te laten doen. „Voor de klanten in de winkel, zie je...“ net alsof die klanten achter in de bakkerij kwamen. Hij voelde dat alsof hij meedeed aan 'n verkleedpartij, op 'n feestje. Als ze dat op zee eens zagen... Z'n verweerde, grove handen staken er wonderlijk bij af. Hij wist het wel, en hij had het gevoel alsof ieder er hem stiekum om uitlachte. Dan had hij het heimwee naar zijn wollen trui, die zijn moeder zelf voor hem gebreid had met allerlei kunstige sterretjes en vierkantjes er in... En dan dat gemopper van tante bovendien, dat hij zijn kieltje zo gauw smerig maakte....

Zo tobde Dirk als hij zijn kar door de hete straten laveerde....

En zijn moeder beklagde hem dat hij zo mager werd....

„Heb-ie 't al 'ehoord, de Sch. 97 komt vroeger naar 'uis, want Piet van Kas van Jas 'eit een ongeluk 'ehad, die ken niet meer varen.“

„Wat zeg je me nou?“ vroeg Dirk met ogen groot van verbazing. „Oe weet je...?“

„Jae, 't is deur de radio 'ezeid.“

Met resoluut gebaar pakte Dirk zijn bakkerskarretje en sjokte het ding door zijn wijk. De helft van zijn wijk was nog niet afgewerkt, maar hij dacht aan geen klanten meer. Met een harde smak plantte hij de kar voor de winkel van oom Piet en riep slechts: „'k Gae naer Van der Swan, 'k ken mischien monstere!“ het verder aan zijn oom overlatend hoe hij zijn zaken zou afdoen.

Nog geen week later stond Dirk op de Sch. 97.

De schuit was al buiten de haven, maar 't ging er nu onstuimiger naar toe, dan toen hij zijn Sch. 123 stond na te kijken. Zwarte, zware

wolkenluchten schoven als een dicht gordijn voor de zon en de zee woelde met grauw-grijze golvenruggen nabij de haven.

Vol behagen schuurde Dirk zijn zeemansuitrusting langs zijn armen. Jongen, dat dee je goed. Al veel te lang had hij de landrot gespeeld, een zeeman houdt van deinende grond.

„Jooj, d'r staet dan een harde bries en voor de tijd is 't koud ook, 'oor!“ klaagde zijn maat.

Dirk keek met zijn grote, blauwe ogen naar hem op, rukt dan zijn hoofd op zij en schreeuwde boven 't rumoer van het golvenspel uit: „Koud? nou koud? Jae, as je 't nou koud vindt, 'at dan bakkersknechie geworre, dan 'ah je 't nou vast niet koud!“

Hij draaide zijn, aan wal verbleekt gezicht, naar de wind, die recht uit 't westen aan kwam.

De schuimende zee spatte hem in 't gelaat.

Toen brak er een vrolijke lach uit hem los. Zó was 't goed.....

„Jooj, d'r staet dan een harde bries....“

